

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileră.
Manuscripte nu să înape-
lăm.

Di Maniu ca orator politic.

— Cu prilejul discursului din Brașov. —

Arad, 10 Noemvrie.

D. Iuliu Maniu se deosebește, fără îndoială, de mulți alți bărbați politici dela noi. Faptul este cunoscut și poate d. Maniu este însuș de acord cu noi. Dar cu toate acestea, se mai știe foarte bine, că d-sa înțelege să rămână în solidaritate deplină cu acei fruntași politici, din motivul simplu că firea d-sale este mai mult conservatoare și înclină mai mult spre dânsii, decât spre elementele progresiste.

D. Iuliu Maniu, de altfel, din începutul carierei sale politice ne-a atras atenția asupra sa, prin manifestările-i pline de tact și de chibzuială. L'am auzit în urmă în parlamentul țării și l'am cetit une-ori și în ziare și în toate ne-a dat puțința și prilejul să-i subliniăm finețele de diplomat abil, logica lui strânsă și orientările mai sigure decât la acei cuvântători iremediabili, cari de obicei, într'un partid, indeplinesc mai mult un rol mehanic, decât intelectual. Am văzut chiar o măsură de gust literar și o tendință de a-și făuri un stil mai limpede, decât cel întrebuintat de oratorii „ungureni”. Numai rar de ne mai surprinde cu vre-o urmă de topică străină, cu câte-o vorbă uzată, ca „ne compete” și alte măruntișuri dialectale: dar și aceste mici defecte sunt numai niște note stridente, cari tulbură uneori unitatea netedă și armonia asta de cuvinte cu înțelesuri categorice.

Ziua, în care d. Iuliu Maniu ne-a dovedit însă cu mai multă căldură talentul său oratoric, a fost neapărat aceea, când, sfidând guvernul maghiar și majoritățile lui, și ridicat glasul de protestare în potriva proiectelor de lege pentru maghiarizarea limbii armatei din Ungaria. Curajul acesta de a revendica, pentru naționalități și în special pentru milioanele de Români, aceleași drepturi în armata Monarhiei, ca și pentru Maghiari și aceleași privilegii, a avut un răsunet mare la noi și o excelentă impresie la Viena, unde presa și cercurile într'adevăr autorizate au aprobat rezonanțele dlui Maniu. „Tribuna”, la rândul ei, comentând acel discurs, *quasi* european, și-a făcut și ea o datorie plăcută față de merituosul deputat.

Și iată cum se construiește de sine o reputație. Și este un lucru firesc acesta, ca oamenii de talent să fie sprijiniți în afirmarea lor și în prilejuri de a-și manifesta însușirile cele bune. Stimă li-se cuvine tuturor și e un vinovat acela, care ar încerca să stingheri în faptele sale.

Așa se judeca pe-atunci în taberele noastre ziaristice! Ei, dar de-atunci a mai trecut vreme. Un an întreg de miserii au trecut prin viața noastră publică, lung și chinuitor, cu greșeli politice fără margini,

tulburând dragostea de muncă și progres. S'au făcut experiențe triste cu oameni răi și cu moravuri dubioase. Puse față în față, caracterele cu rol au început să se măsoare și să se asemene, ciocnindu-se prin ziare și broșuri, — unele pamfletare! Mașina infernală, din partea celor tari, mașina comploturilor și a răspândirii de insinuări și de neadevăruri patente a funcționat toată vremea după culisele de Damasc ale oficialității noastre. Iar, ceea-ce este mai surprinzător în toate, e faptul, că d. Iuliu Maniu poate rosti în dragă voie despre sine astăzi cuvintele unui vestit german:

— „Und ich kann sagen, — ich bin dabei gewesen!”

Căci la marele Sinedrion național din Budapesta, întrunit ca să judece în materie de libertate a cuvântului și mai ales a cuvântului scris și tipărit, care era fruntașul cel mai calculat și cel cu zîmbet rece? Cine ședea, în calitatea sa fastuoasă de judecător, printre ceilalți incliți și asculta cu cea mai sfântă atenție perorația procurorului improvizat Vasile Goldiș în contra „Tribunei” și a scriitorilor din coloanele ei? Se încingeau discuții în jurul dogmei de „autoritate”; se stăruia asupra nevoei imperioase de a salva „solidaritatea” și alte tendințe se scoteau din dulapurile învechite ale vremurilor retrograde în potriva liberei manifestări a ideii. Vremuri grele, vremuri reacționare și pline de absurdități! Iar când de-asupra capetelor incliților și fără de prihană judecători a mai pornit și fantoma fantastică a „tradării” să fâlfaie din aripi și când autorizații speriați, ca dintr'un glas au exclamat, „priviți umbra tradării”, — cine credeți că a fost cel mai categoric, care a făcut mai întâi gestul solemn de osândire și de condamnare la supunere și boicotare a „Tribunei” și a scriitorilor ei? A fost însuș distinsul nostru orator, Iuliu Maniu!

Vorba aceea: e grozav, dar e frumos!

Numai că din fericire, n'a fost să fie! De un an, decând s'a întâmplat această duioasă scenă tragi-comică, ziarul nostru trăiește în voia lui și-și țese munca mai departe, cu acelaș devotament față de binele poporului. Cu toate șurubăriile juridice din polemica ulterioară în potriva dlui Oncu, d. Maniu a plecat de pe teren și „Tribuna” nu și-a schimbat direcția și atitudinea de ziar de ageră veghere. Sben-guirile unei figuri de operetă, ca grotescul om de încredere al comitetului, d. Goldiș, pe care părintele Ciorogariu l'a disecat în coloanele noastre după rânduiala celui mai precis meșter în ale chirurgiei sociale și ale moralei politice, — nu ne mai pot atinge. Stigmatul, aplicat acestui soi de „autorizat”, ajunge ca document istoric pentru tot ce-a fost.

Ce face însă d. Maniu în timpul acesta? D-sa tace, ca și ceilalți, despre schimbările stărilor interne în favorul nostru; tace și

respectă mai departe acest fel de „solidaritate” cu ori ce preț. Ii vine greu să apere rătăcirea comitetului, cel tras pe sfoară de inspiratorii săi, iar pe de altă parte nu ne îmbie nici o retractare, sau cel puțin o recunoștere a exagerărilor d-sale în atitudinile în potriva noastră. Măcar, avea atâtea și atâtea ocazii până acum, fie la adunările populare, unde era cel mai chemat a pune lacăt la gurile „Nyilvan”-ilor. Sau chiar în presă, unde rolul de arbitru între d. Vaida și d. Goga, îl prindea foarte bine și convingerea sa sinceră n'ar fi fost indiferentă pentru public, d. Maniu putea să ostenească a spune o vorbă.

Cer însă voia cetitorilor a insista asupra unui cas special. D. Maniu, într'un articol oare-care, vorbind de mișcarea pentru crearea unui curent nou în viața publică dela noi, s'a adresat inițiatorilor cu un apel, ca să-și facă un program, căci fără program n'au ce căuta în luptă. Ei bine, observația asta e ușoară, căci d. Maniu, — fire conservatoare, cum am zis — se conduce în acțiunile sale de programele vechi, de cel din 1848 și de cel din 1881 și le-a moștenit aceste din părinți, câtă vreme a crea ceva mai nou, înseamnă a ținea seama de toate miseriile ce ne înconjoară astăzi și de oamenii, pe cari ni i-am așezat pe viață în rândurile conducătoare. Un asemenea program a apărut în zilele noastre. Fără nici o autorizare dela cineva, d. Octavian Goga și-a permis să publice, pe o întindere de 287 de pagini, un volum, care poartă titlul „Insemnările unui trecător. Crâmpeie din zbuciumările noastre”. Volumul acesta însă, în care autorul fixează pentru actualitate, ca și pentru istorie, în schițe de bronz, pagini din viața noastră, bărbați și caractere contemporane, moravuri și curente de rătăcirii politice și sociale și, între altele, face așa de evidentă necesitatea primenirii, — crede d. Maniu că trebuie desconsiderat, fiindcă nu ar conține un „program”? Vai judecata asta este strâmtă! Cetească numai filă de filă și urmărească d. Maniu ideile ce rezultă din faptele constatate, cum se înfiripă ele singure într'un program în acest volum, cum se închiagă într'o posibilitate de a inaugura o luptă mai nouă, mai pozitivă pentru bine și adevăr și va recunoaște că d-sa nu poate fi socotit printre firile sincere, cu reticențele sale asupra momentelor mai importante din viața noastră publică de astăzi.

Mărturisim că ne mai rămase o singură credință, aceea că d. Maniu cel puțin în discursul său din Brașov, va avea tactul cuvenit și va aduce, prin vre-o tangentă, înaintea lumii adunate, constatarea și lămuririle sale în privința nulității valorii faimosului verdict al comitetului de condamnare și va da astfel un echilibru opiniei publice și va avea un cuvânt de dragoste pentru năzuințele noastre, pe cari numai bărbații cu interese personale, iar nu oameni ca d-sa pot a le mai tăgădui.

Dar ne-am înșelat și de data asta. Discursul nu ne-a adus absolut nimic nou. Il cetim și resținem ca să aflăm o urmă de veste bună, că „Tribuna” își face datoria și că minciuni au fost ceea-ce s'a răspândit pe socoteala ei. În schimb, de dragul „solidarității” sale, d. Maniu rămâne și acum perfect consecvent cu ceea-ce în mod convențional se repetă, ca la fiecare dintre oratorii noștri. Aflăm din discursul din Brașov ceea-ce știm, dela toți înaintașii oratorului, că Statul nu-și cheltuiește bugetul în mod egal față de contribuabilii de orice naționalitate. Vorbind de revindicări de ordin general, reamintește cât sufer școalele grănițerești și cele confesionale, — probleme pe cari ziarele noastre le tratează în fiecare zi. Atinge cestiunea funcționarilor de stat și din administrație și arată lipsa de proporție în raport cu numărul popoarelor nemaghiare. Și mai spune alte amănunte asupra credinței Românilor în cadrul unității monarhiei; despre votul universal; revizuirea legii naționalităților și plângeri în privința justiției maghiare, — tot cuvinte bune și cunoscute, cari se găsesc în memorandele noastre către tron și în cuvântările din parlament.

Are însă oarecare interes sfârșitul vorbirii dlui Maniu. D-sa nu uită să vorbească de necesitatea unei culturi mai înaintate la poporul nostru, care să ne fie o pavăză pentru viitor și aici termină cu următorul apel către ascultători:

„Trebuie să convingem opinia publică, că atunci, când ni-se cere avutul și viața și noi avem dreptul să pretindem cele mai elementare îndreptățiri ale unei ființe omenești, avem dreptul să pretindem și pretindem cu toată hotărârea: cultură, libertate și viață. Și trebuie să convingem pe ocărmitorii acestei țări și întreaga opinie publică, că fiind fii acestei țări, avem dreptul a pretinde respectarea acestor atribuțiuni firești și să le facem învederat peste orice îndoială, că nu cunoaștem decât o singură

cultură, cultura națională, nu admitem decât o singură libertate, libertatea națională și nu cerem decât o singură viață, viața națională”....

Foarte bine și cuminte! Numai că aceea frasă întreagă, cu categoricele ei imeprative „trebuie să convingem”, „avem dreptul a pretinde”, „nu admitem decât” — face de mult parte din catehismul elementar al politicii noastre. O rostește și Suciș și d. Cicio-Pop și au rostii'o alții, mai buni, înaintea lor, tot cu aceeași îndemânare. Și conștiința politică a alegătorilor români este bineșor desvoltată, ca să poată să se orienteze asupra acestor adevăruri, asupra cărora părinții noștri au stăruiat așa de mult, încât astăzi au devenit aproape clișee. Alt-ceva însă le trebuie ascultătorilor de astăzi ai discursurilor politice. Credem că ar fi fost mult mai de preț pentru cuvântarea dlui Maniu, dacă ea ar fi avut o mai mare actualitate. Ceea-ce interesează astăzi pe alegătorul român, este o cestiune cu totul alta. Nu atât politica militantă numai în contra guvernului, ci mijloacele de a-și vedea odată o organizare puternică a partidului său, care să poată porni lupta pentru cucerirea acestor drepturi. Nu e de ajuns numai să îmbărbătezi poporul și să-l înveți numai cu revindicarea însaș, ci trebuie mai întâi probe, că știi și cu cine să „convingi” pe adversar și că ești capabil a „pretinde” succese pozitive. Părerea generală astăzi este, că suntem prea slabi. Deputații noștri decimați singuri ne-o spun, că trebuie să se retragă din parlament, căci ajunge cu obstrucționistii. Sunt membrii în comitet cari odihnesc prea mult și cari toți împreună nu vor să înțeleagă debandada, creată prin lipsa de energie. Sunt moravuri și caractere cari trebuie înlăturate de-acolo, căci toate intrigile de astăzi sunt lor datorite. Situația încurcată, cu durerile ei interne, cu pescuirea unora în tulbure, trebuie mai întâi definitiv limpezită și aerisită. Aici este punctul de căpetenie și spre

acesta d. Maniu ar putea să-și îndreptare preocupările.

Să ne lăsăm deci, d-le Maniu, propaganda de manieră veche, să privim direct în fața actualității, să ne selecționăm rândurile, făcând rânduială în trebile noastre de acasă, să ne cântărim mai bine valorile și înaintea cu forțe nouă!

Teatru unguresc în București. „Seara” din București, organul partidului conservator, scrie următoarele despre chestia teatrului unguresc cu care „Tribuna” s'a ocupat în mai multe rânduri:

„Ziarele românești de dincolo anunță că trupul teatrului unguresc din Cluj va da în curând o serie de reprezentanții pentru colonia ungurescă din București.

Dacă raporturile între noi și vecinii unguri ar fi normale, dacă frații noștri de dincolo ar avea situația pe care o au, dacă guvernele ungurești ar respecta naționalitatea și cultura românească, — n'ar fi lucru neobișnuit ca o trupă de actori unguri să vie la București.

Dar știm că guvernele ungurești nu permit trupelor teatrale dela noi din țară să joace în deal sau în ținuturile românești ale Ungariei.

Rar de tot cu o excepție, se îngăduie câte o nui cântăreț român să dea un concert la Sibiu, Brașov sau Arad. Astă vară a fost o minune, doi-trei artiști ai Teatrului Național au putut să joace la serbările din Blaj. Inșă ministrul de interne ungar n'a voit să audă de o reprezentare dată numai de artiști ai Teatrului Național, ci a pretins să joace abia doi-trei, împreună cu cântăreții români de dincolo.

Prea ar fi fost mare primejdia pentru statul „național maghiar” dacă Românii de dincolo ar fi putut să admire arta deplină a Teatrului Național din capitala României! Tot astă vară autoritățile ungurești au oprit reprezentațiile și dlui Bărsan, artiști ai Teatrului Național, cetățeni ungari.

În astfel de condițiuni va înțelege ori cine cauza nedumeririlor presei românești de dincolo, care se întreabă cum pot juca la București artiștii maghiari, când artiștii români sunt oțărtați de guvernele ungurești drept niște „agitatori” buni numai de escortat cu jandarmii.

Între popoare, ca și între state, trebuie să existe raporturi de reciprocitate. Dacă vecinii unguri doresc ospitalitatea culturală a țării noastre, ceea dintâi datorie a lor este să respecte la danșii

Guy de Maupassant.

Testamentul.

Trad. de A. Corbul.

Il cunoșteam bine pe acel flăcău voinic, care se numea René de Boureneval. Era un om amabil, deși cam trist, părea a fi trecut prin toate, foarte sceptic, de un scepticism precis și mișcător, iscusit mai ales în a desarticula cu un cuvânt ipocriziile mondene. El repeta adeseori: „Oameni cinstiți nu sunt; sau cel puțin, ei sunt cinstiți numai relativ cu canaliile”.

Avea doi frați cu cari nu se vedea, dnii de Courcils. Il credeam fratele lor vitreg, dat fiind numele lor ce nu se asemănau. Mi-se spusese de multe ori că o întâmplare stranie avusese loc în acea familie, dar nu cunoșteam nici un amănunt.

Omul acesta îmi plăcea mult; în curînd ne împrietenirăm. Intr'o seară după masa, pe care o luasem la el, l-am întrebat din întâmplare: „Ești născut din cea dintâi sau din a doua căsătorie a dnei mama d-tale?” L-am văzut pălind ușor, apoi roșindu-se; și rămase câteva clipe tăcut, vădit încurcat. Apoi zâmbi cu melancolia blândă care-i era obișnuită și-mi zise: „Scumpul meu prieten, dacă nu o să te plictisească, îți voi da asupra originii mele amănunte foarte curioase. Te știu un bărbat inteligent, nu cred ca prietenia d-tale să se micșoreze din cele ce vei auzi; și dacă ar fi așa, atunci n'aș mai ține să te am ca amic”.

Mama mea, dna de Courcils, era o biată femeie mică și timidă, pe care soțul ei a luat-o pentru zestre. Toată viața ei a fost un martiriu. Suflet

iubitor, timidă, delicată, ea a fost fără încetare tiranizată de acela care ar fi trebuit să fie tatăl meu, un brutal dintre aceia ce se numesc gentilomi sătești. După un an de căsătorie, el a început să trăiască cu o servitoare. El a mai avut ca amante femeile și fetele arendașilor săi; ceea ce nu l-a împedecat să aibă cu nevastă-sa doi copii; ar trebui să socotim trei dacă m'aș număra și pe mine. Mama mea nu zicea nimic; ea trăia în acea casă veșnic șgomotoasă, ca unul din acei șoriceți cari se strecoară pe sub mobile. Ștearsă, înfiorată, înfricoșată, ea privea lumea cu ochii ei neliniștiți și limpezi, veșnic în mișcare, cu ochii ei pe cari frica nu-i mai părăsea. Ea era cu toate acestea drăguță, blondă de un blond cenușiu, de un blond timid; ca și cum părul ei ar fi fost și el decolorat de eterna ei înfricoșare.

Printre amicii dlui de Courcils cari veneau mereu la castel, se afla un fost ofițer de cavalerie, vădov, un om temut, duios și violent, capabil de cele mai energice hotărâri, care se numea d. de Bourneval, nume pe care'l port și eu acum. Era mare și slab, cu mustețile negre și stufoase. Seamănă mult cu el. Omul acesta cetise mult și nu gândea la fel cu cei din clasa sa. Străbunica lui fusese o prietenă a lui Y-Y. Rousseau, și par'că ar fi moștenit și el ceva din această relațiune a străbunichi-si. Știa pe din afară „Contractul social” și „Noua Heloiza” precum și toate acele cărți filozofice cari au pregătit de departe viitorul vămășag al vechilor noastre obiceiuri, al moravurilor, al legilor învechite, al moralei noastre învechite.

El a iubit-o, pare-se, pe mama mea și a fost iubit de dânsa. Legăturile lor au rămas așa de

tainice încât nimeni nu le bănuise măcar. Biata femeie părăsită și tristă, s'o fi animat de el cu o forță desperată, asimilându-și întreg felul lui de a gândi, teoriile sentimentului liber, îndrăzneala amorului independent; dar, cum ea era așa de timidă încât nu îndrăznea nici odată să vorbească cu glas tare, toate aceste simțeminte fură încheiate condensate, strînse în inima ei care nu se deslușea nici odată.

Cei doi frați ai mei erau aspri cu dânsa, ca și părintele lor, nu o mângăiau de fel, și obișnuiau să considere rolul ei șters în căsnicie, o tratau pe un fel de servitoare.

Eu am fost singurul dintre fiii ei care am iubit-o cu adevărat și care am fost iubit.

Ea muri. Aveam pe atunci optsprezece ani. Trebuie să adaog, pentru ca să poți înțelege cum ce vor urma, că soțul ei era prevăzut cu un ștampilu judiciar, că separațiunea țaverei lor fusese pronunțată în profitul mamei mele, care păstrase grație artificiiilor legii și devotamentului inteligent al unui notar, dreptul de a testa după placul ei.

Am fost așadar înștiințat că un testament era depus la acest notar și invitați să asistăm la testatura lui.

Îmi aduc aminte ca și cum ar fi fost ieri. A fost o scenă grandioasă și dramatică, burlescă și surprinzătoare, născută din revolta postumă a unei stei moarte, de strigătul de libertate, de revindicarea din fundul mormântului a acestei martiri zdrobită de moravurile noastre cât a trăit, și care scotea, din cosciugul ei închis, o chemare desperată către neatârnavare.

Acela care se credea părintele meu, nu era

„Căci cultura românească, mai cu seamă că această cultură hrănește sufletele unei părți însemnate din populația Ungariei.

„Suntem noi toleranți, extrem de toleranți față de străini și chiar de neprieteni, dar are o margine această toleranță”.

Scrisori din București.

M. Dumitru. — Impresii dela examene. — Sărbătorirea amintirii unui dascăl ardelean.

București, 26 Octombrie v.

Pentru bucureșteni, ca și pentru toți locuitorii orașelor din țară, ziua aceasta își are, pe lângă părțile-i hazlii, o sumă de neplăceri, de scene dureroase, cari te fac să te gândești la extremul zbucium ce stăpânește viața. Dacă pentru boemul, care nu are pe nimeni, care privește sfidător la ziua de mâine, Sf. Dumitru este un pribej de glume pe contul celor ce, în schimbul unei anumite sume, pot adăposti și pe alții în casele lor, în schimb pentru cei cari trăiesc și pentru alții, pentru familiștii strimtorați de greutățile vieții, ziua aceasta este un adevărat supliciu. Azi se arată mizeria omenească în toată grozava ei realitate. Azi vezi pentru ce se cheltuiește o viață, pentru ce se zbate un suflet. Vezi puterea de care au totdeauna îți dai seamă, a banului.

E ziua când orașenii se mută, când tot ce s'a adunat prin muncă și păstrare, se grămădește în camionul ce pornește, încet, ca un car mortuar de-a lungul stradelor, până se oprește undeva, pentru un popas de șase luni, când se va repeta aceleași scene. Când proprietarul va veni cu același aer de îngrijorare, cu același zîmbet de prefăcută bunăvoință, va repeta aceleași plângeri despre urcarea dărilor, greutățile întreținerii unei case, și în consecință va pune chiriașului în vedere urcarea chiriei sau — evacuarea locuinței.

Cei cari rîvnesc la viața orașenească s'ar le-ai ușor de acest dor dacă ar asista de câteva ori la cele ce se petrec în zilele acestea. E icoana dureroasă a nestatorniciei, care se repetă în fiecare zi de două ori, care te înfioară. Căci puțini dintre aceia, cari pornesc în urma camioanelor cu mobile, cu lucrurile gospodărești, fac acest drum de

bună voie. Puțini părăsesc cuibul, în care au stat o jumătate de an, pentru că ar fi găsit unul mai convenabil. Toți se plâng de scumpetea traiului, toți se revoltă de lăcomia și dorul de câștig al celor ce au. Și abia asistând la jelanii lor înțelegi câtă dreptate are autorul neobișnutei.

Ce frumos a prins Ada Negri icoana aceasta a „mutărei silite”. Un car încărcat cu zdrențe, cu mobile roase de cari, cu scaune rupte. În urmă un lucrător, cu femeia și cu copilașii născuți din „blestematul amor al sărăciei”. Și poeta, privind în urma carului ce trece prin ploaia mărunță și rece, simte plutind în văzduh suflul ceasului de răzbunare în contra nedreptății și vede în carul cu mobila sărăcăcioasă „începutul unei baricade”.

La universitate e sfârșite sesiunea examenelor de toamnă. În curind se încep cursurile. Tot acum au loc examenele de capacitate, pentru viitorii profesori de liceu, examene, cari se țin din trei în trei ani. Interesante mai sunt aceste examene, nu atât prin severitatea lor, cât mai ales prin momentele psihologice prin cari trec atât candidații, cât și cei meniți a se pronunța asupra „capacității” lor.

De o parte teama de a nu fi ciungărit pentru trei ani de zile, de alta dorul de a face pe savantul, priviri curioase, în cari citești o mulțumire sau un gând ascuns de a lovi la proxima ocazie, priviri cari spun atâta de multe, în cari citești povestea unui vis frumos amenințat pentru o clipă să se întunece printr'un simplu da sau ba al cutărui muritor care habar n'are de ce se petrece într'un suflet tânăr. Să stai de-o parte și să scrii tot ce citești pe fețele și în ochii tuturor, ai celor cari se pronunță, ai celor cari ascultă sentința și ai celor direct interesați. Să spui tot ce crezi c'ai văzut într'o privire de satisfacție, într'o clipire indiferentă, într'o fulgerare de o clipă. Să scrii tot: planurile ce-și face unul, visurile ce-și leagă altul de hârtioara albă ce-i anunță succesul. Încrederea ce o simte celălalt în puterile lui, dorul de muncă, de înaintare. Sau zîmbetul rece al celui ce se crede nedreptătit.

În ori ce caz situația celui menit să se pronunțe în astfel de ocazii nu este ușoară. Nu este

ușoară prin faptul că are în fața lui oameni pe cari nu i-a mai văzut niciodată, pe cari însă și-i poate câștiga prieteni sau dușmani, oameni cari poate sunt pe drumul de a face ceva, cari sunt convinși că pot mult, pe cari el, dacă nu s'a interesat mai de aproape, n'are de unde să-i cunoască, n'are de unde lua cumpăna cu care să-i cântărească. Și se trezește dintr'odată în fața unei nedreptăți, fie în bine sau în rău, dar în sfârșit nedreptate, care mai curind sau mai târziu iese la iveală. Și atunci nu-i rămâne decât sfânta filosofie a Românului: Sfântul soare și tot nu-i poate mulțumi pe toți.

Am arătat într'una din scrisorile trecute că mai mulți elevi ai regretatului Dimitrie Aug. Laurian au ridicat un bust fostului lor profesor. Desvelirea bustului s'a făcut astăzi, în curtea liceului Sf. Sava, cu o deosebită solemnitate. Au asistat la această solemnitate, organizată din sentimentul frumos de recunoștință al unor oameni, cari știu prețui lumina revărsată de inimosul dascăl ardelean, pe lângă autoritățile școlare superioare, o sumă de bărbați politici, precum și un mare număr de oameni de litere, în a căror amintire icoana regretatului dascăl trăiește neștearsă încă.

Dimitrie Aug. Laurian a fost fiul marelui August Treboniu Laurian, ale cărui merite pentru redemptarea și pentru cultura noastră națională se amintesc cu recunoștință de istoric. A' fost înainte de toate un om al școlii, preocupat de singurul gând de a crește tînăra generație în principiile sănătoase ale naționalismului, principii, pe cari el le-a moștenit dela părintele său. Asupra vieții lui au scris toate ziarele cu ocazia sărbătoarei de azi. Iată aprecierile ce le face un ziar despre viața și activitatea lui:

„Născut la 1846, a urmat cursurile facultății de litere din București și și-a luat doctoratul în filosofie la Bruxelles.

La 1871 a fost numit profesor de filosofie la liceul Sf. Sava.

Toți aceia cari au avut fericirea să-l aibă ca profesor vorbesc cu multă dragoste de cursurile lui, pe cât de instructive pe atât de atrăgătoare.

ros și sângeros ca un măcelar și frații mei, doi flăcăi voinici de douăzeci și douăzeci și doi de ani, așteptau liniștiți pe scaunele lor. D. de Bourneval, invitat să se prezinte și el, intră și se așază la spatele meu. Era strîns în rodingota sa foarte solidă și și mișca din când în când vârful muștății, cari începură a se înălbi. El se aștepta de sigur la cele ce s'au petrecut în urmă.

Notarul încuie ușa cu cheia și începu să cenzurească, după ce rupse în fața noastră plicul pecetluit cu coară roșie și al cărei conținut nu'l știa.

Prietenul meu tăcu în mod brusc, se ridică și merse de luă din sertarul mesei o hârtie îngălbenită, o desfăcu, o sărută lung, și reluă:

— Iată testamentul mult iubitei mele mame: Eu, subsemnata, Ana-Catherina-Genevieva-Matilda de Croixluce, soția legitimă a lui Jean-Leopold-Joseph Gontran de Courcils, sănătoasă la trup și la minte, exprim aci ultimele mele voințe.

„Cer iertare lui Dumnezeu mai întâi, și apoi scumpului meu fiu René, de actul pe care îl săvârșesc. El cred pe copilul meu cu inima destul de mare pentru a mă înțelege și a mă ierta. Am suferit toată viața mea. Am fost luată în căsătorie

din simplu calcul, apoi disprețuită, părăsită, oprimată, înșelată fără încetare de soțul meu.

„El iert, dar nu-i datorez nimic.

„Fiii mei mai mari nu m'au iubit de loc, nu m'au resfătat, abea de m'au tratat ca pe o mamă.

„Am fost față de ei, toată viața mea, ceace am trebuit să fiu; nu le mai datorez nimic după moarte. Legăturile de sânge nu pot exista fără de iubirea statornică și sfântă de fiecare zi. Un fiu ingrât e mai puțin decât un străin: el este un vinovat, căci n'are dreptul să fie indiferent față de mama sa.

„Am tremurat mereu față de oameni, față de legile lor nedrepte, de obiceiurile lor neomenoase, de infamele lor prejudecăți. În fața lui Dumnezeu, nu mă mai tem de nimic. Moartă, arune de parte de mine rușinoasa ipocrie; îndrăznesc să mi spun gândul, să mărturisesc și să semnez secretul inimii mele.

„Deci, las în depozit toată averea mea de care legea îmi dă voie să dispun, amantului meu mult iubit Pierre-Germer-Simon de Bourneval, pentru a cădea apoi în mâinile scumpului nostru fiu René.

(Voința aceasta e formulată într'un chip mai precis și într'un act de notariat).

„Și, în fața Judecătorului suprem care mă aude, declar că aș fi blestemat cerul și lumea dacă n'aș fi întâlnit iubirea profundă, deodată, duioasă, neschimbată a amantului meu, dacă n'aș fi înțeles în brațele lui că Creatorul a făcut ființele pentru a se iubi între dânsese, a se susține, a se mângâia, și a plânge împreună în ocaziile lor de amărăciune.

„Cei doi fii ai mei mai mari au de părinte pe d. de Courcils. Numai René datorește existența sa dlui de Bourneval. El rog pe Stăpânul oamenilor și al destinelor lor să pună deasupra prejudecăților sociale pe tată și pe fiu, să-i facă a se iubi până la moarte și să mă iubească încă și pe mine în sieriul meu.

„Matilda de Croixluce”.

D. de Courcils se ridică; el strigă: „Testamentul acesta e al unei nebune!” Atunci d. de Bourneval făcu un pas și declară cu o voce puternică, cu o voce tăioasă: „Eu, Simon de Bourneval, declar că acest scris nu conține decât strictul adevăr. Sunt gata s'o dovedesc prin scrisorile ce le am”.

Atunci d. de Courcils merse către el. Am cre-

„Asociațiunea industriașilor de mobile” din Brașov

recomandă în atenția on. public, depozitul său bogat în

mobile

pentru camere de dormit, sufragerie, camere-garcon și saloane. Ia în întreprindere efectuarea aranjamentului complet al locuințelor și bucătăriilor; al edificiilor publice (școli, palate publice) împreună cu tapetăria lor. — — — — —

Prețurile moderate, pe lângă condiții favorabile. — Se poate privi fără a deobliga la cumpărare! — Cataloge gratuite!

A „Brassóí Butorkészítő Isparesok Arucsarnok Szövetkezets”, Strada Vămii nr. 36.

O bunătate sufletească particulară făcea ca elevii să aibă pentru dânsul o adevărată dragoste.

Laurian a făcut și politică, fiind un membru marcant al grupărei junimiste. În mai multe rânduri a fost secretar general al ministerului instrucțiunii publice, funcționând câțva timp și ca inspector general al învățământului secundar.

Intre 1888—1895 a fost ales deputat și apoi senator.

Laurian a fost și ziarist, și încă unul din cei mai apreciați ziariști de pe vremuri.

El a întemeiat „România liberă” în care a scris, pe timpul războiului, articole rămase celebre. „România liberă” s'a transformat mai târziu în „Constituționalul”, pe care de asemenea Laurian l'a ilustrat cu articolele sale scrise într-o formă foarte elegantă, dar foarte energice și substanțiale.

Correspondent.

Anexarea Tripolitaniei.

Anexarea Tripolitaniei. — Situația militară în Africa italiană. — Situația diplomatică.

Roma, 7 Noembrie 1911 st. n.

(Dela corespondentul nostru). — Pe când zărele străine publică știri fantastice asupra așa ziselor înfringeri ale Italianilor în Tripolitania, ieri, Duminecă 5 Noembrie, regele Italiei a iscălit decretul prin care vilaietul Tripolitan se anexează definitiv la Regatul Italiei.

Mai este nevoie de comentarii? Oare mai poate cineva sta la îndoială de triumful pe toată linia a armatei italiene? După acest decret, mai este vre-o persoană care mai poate crede fantaziile răutăcioase ale presei ostile Italiei, cari vorbesc de exterminarea soldaților italieni, de căderea orașului Tripolis în mâinile Turcilor, de generalul Caneva făcut prizonier?

Nu; și când vă va sosi această scrisoare a mea, chiar și cei ce au interes (interese mai ales de bursă) ca să poncească Italia, vor începe să bată în retragere și depeșile ce se vor publica vor avea dacă nu un „cașeu” de curat adevăr, cel

zut că se vor înhăța. Ii vedeam în fața mea, amândoi mari, unul gros, celălalt slab, înfricați. Soțul mamei mele rosti gângăvind: „Ești un mizerabil!” Celălalt rosti cu acelaș ton viguros și sec: „Ne vom întâlni aiurea, domnule. De mult te-aș fi palmuit și provocat dacă n'aș fi ținut înaintea de orice la liniștea, cât a trăit, a bieteii femeii pe care ai făcut-o să sufere atât de mult”.

Apoi se întoarse către mine: „Ești fiul meu. Voești să mă urmezi? N'am dreptul să te duc de mine, dar îl iau dacă vrei să mă însoțești”.

I-am strâns mâna fără a-i răspunde. Și am eșit împreună. Eram, de sigur, trei sferturi nebun.

Două zile mai târziu d. de Bourneval îl omorî pe d. de Courcils în duel. Frații mei, temându-se de un scandal îngrozitor, au tăcut. Le-am cedat, și ei au primit, jumătate din averea lăsată de mama mea.

Am luat numele tatălui meu adevărat, renunțând la acela pe care mi'l da legea și care nu era al meu.

D. de Bourneval a murit acum cinci ani. Nici acum nu sunt mângăiat de moartea lui.

El se sculă, făcu câțiva pași, și, punându-se în fața mea: „Ei bine! eu spun că testamentul mamei mele este unul din lucrurile cele mai frumoase, mai leale, unul din lucrurile cele mai mari, pe cari le-a făcut vre-odată o femeie. Nu ești și d-ta de părerea mea?”

I-am întins amândouă mâinile: „Da, desigur, prietenul meu”.

puțin va transpira din ele ceea ce eu v'am scris mereu: neadevărurile ce agențiile rău voitoare au publicat pe socoteala Italiei.

Ziarele românești, cu toate că cu gândul și cu simțirea sunt de partea Italiei, au fost silite să publice știrile date de agențiile la cari sunt abonate, și cari au comunicat invers de ceea ce s'a petrecut pe câmpul de război.

Italia a avut mari pierderi pe câmpul de război, poate mai mari decât cele ce s'au scris; dar victoria a fost totdeauna de partea ostașilor italieni, și în nici o bătălie nu a suferit înfrângere. În urma acestor triumfuri, în cari soldații italieni s'au acoperit de glorie și de aplauzele celor ce au știut adevărata stare de lucruri, ieri regele Italiei a iscălit decretul de care vă vorbii mai sus.

Căci a sosit momentul acestei anexări. Într'adevăr, în Tripolitania Italianii sunt în posesia întregii coaste, a tuturor orașelor, a tuturor punctelor strategice, a tuturor capetelor liniilor de caravane; armata, sub comanda supremă a generalului Caneva, este destul de numeroasă și posibilitatea mării sale nu este obstaculată de nici o piedecă, deoarece căile pe apă, cari leagă Italia cu Africa sunt absolut libere, în aceste condiții, un vilaiet ca acesta, nu se mai poate considera sub stăpânirea turcească, ci realminte sub stăpânirea națiunii care a ocupat punctele ce vă înșirai mai sus.

Turcia nu se mai poate gândi la recucerirea acestui vilaiet, neputând să transporte trupe, deoarece căile terestre (Tunisia și Egiptul) îi sunt închise iar căile pe apă sunt păzite de flota italiană pe când flota turcească stă în Dardanele. Singura rezistență ce Turcia mai poate face, este aceea a puținelor trupe ce are în Tripolitania și acțiunea de brigantaj ce poate s'o execute triburile arabe contra soldaților italieni, dar această rezistență, nu se poate socoti o rezistență armată, care ar putea intra în cadrul operațiunilor războinice, ci va intra în cadrul poliției coloniale, contra brigantajului.

Precedentele.

Precedente avem multe în istoria luptelor coloniale; cităm numai unul: anexarea Transvaalului de Anglia, imediat după ocuparea capitalei Pretoria (1900) cu toate că războiul cu Boerii a durat încă doi ani după aceea, cu toate că populația Transvaalului era civilizată și de origine europeană, iar nu sălbatecă cum este cea arabă din Tripolitania și Cirenaica.

Ca fapt istoric, vă mai citez și anexarea Algeriei la Franța, făcută cu mult înainte de căderea orașului Abd-el-cader în mâinile Francezilor, cu toate că războiul a durat dela 1829 până la 1852.

Moment potrivit.

Anexarea Tripolitaniei la Italia a fost proclamată într'un moment foarte potrivit. Să vedeți: îndată după iscălirea tratatului franco-german, asupra împărțirii sferei de acțiune pe coasta africană, s'a iscălit decretul regal de anexare.

Europa, se găsește în fața unei noi situațiuni politice a coastei africane din Mediterana, și Puterile, recunoscând tratatul ce Franța și Germania au iscălit, nu pot să nu recunoască faptul anexării Tripolitaniei, care este strâns legată de acțiunea franco-germană din Maroc, astfel că, și una și alta, stabilesc un echilibru în marea Mediterană.

Diplomația, șireată ca întotdeauna, a știut să profite de moment.

Situația militară.

Din ziua de 26 Octomvre st. n. — ziua victorioasei bătălii, în care Italianii, după 10 ore de luptă, au ieșit pe deplin învingători — nu a mai fost nici un atac din partea musulmanilor. Se aștepta un atac în ziua de 3 Noembrie st. n., însă, fie pe de o parte descurajarea, fie lipsa de munițiuni și de proviziuni, dânsii au lăsat în pace liniile italiene și în afară de câte un obuz sau două pe zi, nici un semn de luptă nu au mai dat Turcii.

Pe de altă parte, trupele italiene din Tripolitania, dela o divizie ce era, s'a ajuns aproape la un corp de armată; liniile au fost întărite în aceste 10 zile de liniște; artileria de câmp și mitrailezele au fost mult sporite, în fine — după cum au constat atașatii militari la fața locului — baza de operații la Tripolis este astfel de întărită încât ar putea rezista multă vreme (în starea în care este acum) unui inamic cu mult mai numeros decât cele 9 sau 10 mii de turco-arabi, cari formează armata din Tripolitania.

Pe coastă, la Homs, Bengasi, Derna, Tobruk situația militară este foarte mult îmbunătățită cu întăririle ce s'au trimis din Italia.

Războiul considerat ca isprăvit.

Cu publicarea decretului de anexare și cu stabilirea pe coasta Africană a mai bine de 60.000 de soldați Italiani, războiul se poate considera ca isprăvit, provincia Tripolitania fiind italiană.

Marile puteri au fost provenite ieri, și Italia a pus Turcia și Puterile în fața unui fapt realizat, din care rezultă dilema pentru Turcia: sau va pace renunțând la Tripolitania sau război până la sfârșit. Dar de data asta — notați acest fapt — războiul va fi contra Turciei direct, un război în care Italia va combate contra Turciei ori unde îi va părea, exclusă Tripolitania, din care Turcia a fost scoasă de ieri. Deci, o acțiune armată a Italiei în apele și în porturile turcești nu este exclus, dar nu ca un rezultat — cum ziceau știrile false de până acum — de a se despăgubi de pierderile din Tripolitania, ci ca o acțiune de apărare asupra Turciei, în caz când nu ar vrea să renunțeze absolută stăpânire a Italiei asupra Tripolitaniei. În cazul acesta, flota italiană, care nu se știe în ce punct se găsește, va întreprinde una din acele bătălii, în care valoarea flotei moderne — (nu mai vorbesc de valoarea militară a soldaților italieni, căci s'a văzut în Tripolitania) va face într'un foarte scurt timp să fugă și să se prăbușească flota veche turcească.

Ce vor face Puterile.

Puterile așteptau acest act și notificarea lui care li-s'a făcut ieri (Duminecă), deci erau preferate, ba puteau crede că îl așteptau ca să poată bazându-se pe această platformă, să intervie la Constantinopol.

Dacă ținem sama de faptul că, înaintea de iscălirea decretului de anexare, în convorbirile ce ministrul de externe italian le-a avut cu reprezentanții puterilor în Roma, că acestea au fost favorabile anexării, nu mai rămâne nici o îndoială că de pe acum, aceste puteri, cari s'au ținut până în prezent așa de neutrale, vor susține și la Constantinopol anexarea Tripolitaniei. Chiar când în concertul lor se va face vre-o scisiune (Austria și Germania de o parte, Anglia, Franța, Rusia de alta) totuși, nu vor putea să nu admită anexarea Tripolitaniei.

I. T. Alian.

Fiți cu atențiune la firmă!

GYULAY KÁROLY

Atelier de fotografii artistice,
— — de primul rang. — —

TIMIȘOARA, Józsefváros, Hunyady u. 5.

— — (Lângă Casina »Délvidéki.«) — —

Fotografii și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noul în mărime naturală; cupuneri de obiective speciale pentru interioruri, acționate, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Ceice se provoacă la anunțul din »Tribuna« capătă 10% rabat. Fiți cu atențiune la firmă

Discuția bugetului.

— Situația politică. —

În ședința de azi a Camerei deputaților a început discuția proiectului de buget al anului 1912, după ce s'a ales vicepreședinte, în locul lui Návay, deputatul Beöthy Pál.

Armistițiul închiat alaltăeri între guvern și opoziție era să ia, însă, sfârșit neașteptat. Partidele opoziționiste n'au fost mulțumite cu declarațiile făcute de noul președinte Návay, fiindcă nu spuneau în mod categoric că nu se va face abatere dela interpretarea de până acum a regulamentului intern.

În deosebi în partidul justhist se auzeau glasuri energice cari cereau ca într-o ședință intimă să se aducă în discuție chestiunea armistițiului și să se ceară noului președinte declarații categorice că va respecta practica de până acum.

Spiritele erau atât de agitate, încât se putea aștepta o nouă izbucnire a obstrucției tehnice. Justhiștii erau chiar hotărâți să ceară în ședința de azi o votare nominală pentru a avea prilej de a se convinge în ce mod interpretează Návay regulamentul.

La stăruințele contelui Andrassy au renunțat însă la această hotărâre. În schimb, însă, o delegație de fruntași ai tuturor partidelor opoziționiste s'a prezintat aseară la Návay, aducându-i la cunoștință nemulțumirile lor.

In fața acestei delegații, Návay a declarat că în ce privește interpretarea regulamentului nu se va abate nici pe viitor dela practica din trecut.

Incidentul s'a încheiat cu această declarație și pacea a fost restabilită.

Opoziția este hotărâtă să nu tolereze în cursul armistițiului nici cea mai mică abatere dela practica parlamentară de până acum și să reia obstrucția tehnică în momentul în care pentru întâia dată vor constata încercarea de-a se da regulamentului intern o altă interpretare decât cea sancționată prin practica din trecut.

Conferențele partidelor.

Partidul guvernamental a hotărât să candideze ca vicepreședinte pe Beöthy Pál. S'a trecut apoi la discuția proiectului de buget, alegându-se raportori pentru deosebitele resorturi.

Partidul kossuthist a ținut deasemenea conferință, hotărând să ia poziție împotriva bugetului, fără a face, însă, obstrucție.

Această hotărâre a luat și partidul justhist.

Ședința Camerei.

Ca și ieri, la ședința de azi au luat parte un număr însemnat de deputați. Îndată după deschiderea ședinței se procedează la alegerea unui vicepreședinte.

Este ales Beöthy Pál, cu 189 voturi. Au mai primit Lázár István 33, iar contele Wickenburg 4 voturi.

Noul vicepreședinte mulțumind Camerei pentru încrederea pusă în el, declară că întotdeauna va respecta legile Camerei. În ce privește programul său, e de ajuns să se refere la programul desigurat de noul președinte. (Aplauze).

Se trece la discuția bugetului.

Hegedüs Lorant, raportorul proiectului roagă Camera să voteze bugetul.

Primul orator e Désy Zoltán (kossuthist) care nu primește bugetul.

În ședința de mâine se vor discuta reformele militare.

Audiența lui Khuen.

Ministrul-președinte conte Khuen-Héderváry a plecat azi după amiazi la Viena, unde mâine va fi primit în audiență de către Maj. Sa.

Contele Khuen va raporta Maj. Sale despre compromisul încheiat cu opoziția parlamentară.

Presă română și menirea ei.

— Conferința dlui N. Iorga la Caracal. —

Duminecă, 23 Oct. (5 Noemvre) s'a ținut în Caracal de către d. N. Iorga o conferință la Teatrul Național.

Cu toate că teatrul acestui oraș este într-o câțiva mic totuși lume a fost destulă și încă prea multă la o asemenea conferință într'un oraș cum este Caracalul, unde interesele materiale și intrigile de partid tronează.

Mulțumită entuziasmului câtorva s'a putut face ceva așa că ținerca acestei conferințe a format un fapt cultural.

După încetarea aplauzelor, cari au ținut câteva momente, începe să vorbească d. Iorga spunând că este dator să-și ceară ertare de zăbava de două săptămâni care a făcut ca această conferință să se ție mai târziu de cum se anunțase și aceasta din cauza că a fost forțat să ia parte la un alt fapt de o importanță culturală asemenea mare: Serbările dela Galați.

Înainte de a intra în tratarea subiectului acestei conferințe — zice d. Iorga — am nevoie de o lămurire și anume: Sunt unii oameni cari au obiceiul de a ține aceeași conferință în mai multe locuri spunând aceleași lucruri pe cari le-a mai spus în alt oraș.

Unii din ei ajung până acolo că știu conferința pe din afară.

Același lucru și eu conferința de acum. Să nu se zică de unii că am să spun aceleași vorbe pe cari le-am spus aiurea. Nu!

Scopul acestei conferințe este de a strânge fonduri pentru o foaie zilnică care are menirea să răspândească lumina în popor, să influențeze anumite idei în public.

La noi, există o presă rea, o presă pe cari cei de jos nu o cunosc, o presă care nici odată nu este onestă față atât de chestia pe care o tratează cât și față de public căci nu discută cum trebuie și nici nu dă soluții așa cum ar trebui să dea.

O asemenea presă este de partid în care nu poți să găsești onestitate de spirit față de public, de marile publice adesea inconștient.

Îngrijorarea noastră este de a îndruma presa pe un alt drum, dând la lumină o foaie bună, așa cum trebuie, și este destul de îndreptătită.

Dacă oamenii culți au puțină ca să controleze tot ce se scrie în aceste foi cu cinci bani, asemenea gazete neputând să aibă nici o influență asupra sufletului lor, păstrându-și părerea lor proprie; un același lucru se întâmplă cu poporul de jos până la care pătrund asemenea foi; viața sufletească, toate ideile și sentimentele le iau tocmai din aceste gazete, prin urmare asemenea foi au influență asupra sufletului poporului de jos, care în majoritatea cazului nu are puțină să controleze ce se scrie, el mulțumindu-se să se hrănească sufletește cu ce-i dau acele foi cu cinci bani.

O pildă frumoasă avem la muncitorimea noastră, care se hrănește cu ideile nesănătoase propovăduite de foaia partidului social-democrat al dlui Frimu.

Da! d. Frimu acel mare bărbat de stat care are ideea că va conduce cândva și care dă soluții

în toate chestiile mari sociale crezând că Europa o să țină seamă de ele.

De unde au putut asemenea oameni ca d. Frimu și tovarășii săi să ia ideile pe cari le susțin căci prin școale înalte n'au trecut?

Oamenii aceștia cari n'au învățat în cele 4 clase decât atâta istorie încât să știe că a existat numai un Ștefan, Mihai etc. atâta geografie încât să știe că Tripolisul se află în Africa iar Italia în Europa sudică?

De unde știu ei atâtea soluții, încredințați că Europa va ține seamă de ele, căci bibliotecile la asociațiile noastre politice nu s'au văzut — afară de biblioteca partidului compusă din vre-o 50 broșurele cu coperti roșii — școalele nu le-au frecventat, atunci de unde atâtea și atâtea de soluții?

Este foarte ușor de găsit. Din gazete. Există în București o foaie cu mască și fără mască care furnizează atâtea soluții și care n'are altă preocupare decât de a infiltra ideile cele mai nesănătoase și informațiile cele mai năbădăioase.

Oamenii de jos au început să aducă în casele lor asemenea foi așa după cum înainte se lua visul maicii Domnului, broșurele cu poveștile lui Ispirescu, Pan și alții, cari aveau darul să mai îmblânzească sufletul.

Și acum să se compare sufletul omului din popor care pe vremuri cetia evanghelia, care avea un suflet al lui Dumnezeu, cu acest de acum al cărui suflet, inimă și gând sunt atât de pangărite cu ideile acestea veninoase răspândite de asemenea foi zilnice cu 5 bani. Sufletul acestuia din urmă, de sigur că ar fi fost ca al predecesorului său dacă n'ar fi schimbat Evanghelia cu foaia zilnică, Adevărul cu anexele lui, din București.

Atunci când o nație se sălbățește, când nită cuvântul de încredere, atunci este mare nenorocire și ori cine are datoria să o înlăture.

Toată lumea a auzit de redactor și reporter. Și astăzi auzim de redactor însă este o deosebire între cei dintâi și aceștia din urmă cari au aptitudini speciale și istețime destulă pentru căutarea câștigului.

Pentru ai cunoaște și mai bine pe acești de acum trebuie să-i comparăm cu vechii noștri redactori, predecesorii ziaristicii românești.

A fi redactor mai înseamnă a alege ceea ce trebuie să se publice, nu numai a scrie un articol două și a se supraveghia conducerea așa cum se face astăzi.

Am avut o serie de redactori cari munceau toată ziua și noaptea târziu, mergând până la distrugerea vieții lor.

A fost Boliac, un știutor a toate, muncitor neîntrecut care căuta să păstreze sinceritatea credințelor sale fără să caute situații și care drept cunoștință pentru jertfa sa a perit în întunerie.

Dar M. Kogălniceanu în tinerețe?

Fiecare rînd, orice informație este o piatră scumpă care păstrează ceva din sufletul lui.

Astăzi care om cu situația și bogăția lui Kogălniceanu ar mai face asemenea ziaristică?

Să vie să cerceteze scrisorile tuturor, să îndrepte ce nu este bun pentru a da la lumină un rînd care să strălucească, răspândind lumina binefăcătoare.

Dar Eminescu care a lucrat ca nimeni altul. El nici odată n'a scris un rînd pe care să nu'l fi crezut. În vorbă poți să vezi pe cineva când caută să înșele dar în scris ai posibilitatea să controlezi căci scrisul cuprinde sufletul aceluia ce scrie.

Ori și cine se apropie cu adâncă reverență față de scrisul lui Eminescu iar reverența nu se face decât înaintea lucrurilor sfinte.

Omul acesta care scria articole peste articole, care făcea și corectură — numai expediția n'o făcea — omul acesta care și-a omorât viața la ziar a fost un adevărat redactor.

Cel mai mic rînd din ziarul de pe vremuri poartă viața marelui Eminescu.

Oameni de aceștia am avut cari au coborât în foaia lor sufletul propriu pentru a se coborî în sufletul celorlalți, cari au avut darul să lumineze, să încălzească.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Róti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

Ar fi o mare nedreptate dacă în biroul societății ziaristilor din București n'ar exista tablourile lui Eliad, Boliac, Eminescu, Kogălniceanu și chiar al lui C. A. Rosseti, acest mare luptător care și-a păstrat totdeauna sinceritatea convingerilor lui.

Să trecem acum la presa de peste munți, la Românul și la Tribuna a căror discordie o deplorăm, dar căror nu le putem face nimic. Dar să nu mergem tocmai în Arad ci aiurea la Brașov unde apare Gazeta Transilvaniei.

Intr'o casă mică, veche, abia străbătând lumina zilei, din fundul acela străbate o lumină mare care încălzește inimile tuturor românilor. Acolo sunt câțiva oameni îmbrăcați modest cari nu scriu obrăzniciei ci liniștit își croiesc articolele din cari lumea primește lumina cea adevărată.

La Orăștie avem pe părintele Moța care a stat la temniță de mai multe ori. E tânăr, fanatic, timid dar care nu se teme. El scoate „Libertatea”, o foaie pentru popor, o foaie de literatură, cu poezii populare, bucăți de istorie, mai adaugă câte o cimitiră, mai adaugă câte o ilustrație chiar; mai scoate „Tovărășia” care se ocupă cu gospodăria țaranului nostru. Ei bine toate aceste trei foi le face personalul de redacție care nu este compus decât dintr'un preot. Iată dar un om inteligent, de o voință mare care dă hrană poporului dela sate în diferite domenii.

Sunt deci foi cari nu seamănă cu ale celorlalți dimineața lor dar conducătorii lor au aceeași bunăvoință ca și predecesorii gazetăriei românești.

Acum după ce am văzut cum este presa și peste munți, la românii de dincolo să vedem cum este în străinătate.

La Paris am putea găsi gazete însă multe dintre ele nu ne pot servi de model.

În Londra se schimbă însă. Gazetele așa cum sunt astăzi o lume întregă au fost formate de Englezi, de aceea în Londra sunt cele mai vechi gazete.

Un parlament adevărat nu-ți poate inspira un respect mai mare ca o redacție în Anglia.

Fiecare redactor își are locul lui, ceasul lui, enciclopedia, tratatele de economie politică, colecții de discursuri ale lui, fiecare își are rolul lui.

Cu o asemenea pregătire își făurește redactorul englez articolul său.

Cu o bibliotecă aleasă și cu oamenii speciali se alcătuește foaia zilnică care n'are de scop — ca la noi — ca să formeze o conștiință națională. Căci nu poți să-i vorbești Englezului de conștiință, lui care știe atât de mult, al cărui caracter e desăvârșit.

Să ne aruncăm ochii la cele două state nordice, al căror gând este numai și numai la ținutul pierdut. Aci a fost și este o nevoie de o presă care să răspândească conștiința națională. Zi de zi presa norvegiană este o învățătoare de muncă, de silințe necurmăte în atingerea idealului.

O pildă frumoasă de ce poate o presă bună este următoarea:

A fost la Stockholm o grevă unde n'a fost nici un bețiv, unde nu s'a spart nimic, nici nu s'a bătut nimeni, unde au venit lucrătorii la un loc cu cererile lor formulate, iar patronii de altă parte cu pretențiile lor și acolo au hotărât ceea ce trebuie să se facă. Pe câtă vreme aiurea se petrec scene îngrozitoare la greve aci nici un accident nu s'a înregistrat și aceasta nu se datorește decât unei prese bune.

Polonii, acest popor rupt dar care totuși se menține împotriva șireteniei Austriacilor cari caută să fie în amorteală pe supus, care e un fel de paianjen care otrăvește tot, se împotrivesc contra Rusului care caută să-i sdrubească sub tocul cizmei lui; contra Prusiei care caută să-i înghită, totuși Polonia trăiește.

Toată silința a trei state în timp de un veac și mai bine a fost zadarnică.

Trebuie știut că Polonia n'au nici școale trebuitoare și cu toate acestea poporul polon este în stare să moară pentru steagul Poloniei pentru care au murit atâția, generații întregi fără ca Polonia să se mai vadă iarăși un stat cum a fost înainte.

Această conștiință națională atât de puternică la poporul Polon se datorește numai și numai pre-

sei, gazetarului polon care își ținește ofița prin redacții pe câtă vreme la noi presa este atât de decăzută iar ziaristul evreu infectează sufletul aducând decăderea morală a unui întreg popor.

Gânduri de seara.

— Din carnetul unui privitor. —

Ar trebui să dau — poate — o anumită motă hazlie acestor însemnări, căror le-am dat un nume fără pretenție, zicându-le „gânduri de seară”, căci e cel mai potrivit cu lucrurile și oamenii ce se vor perinda la această lucrăcă, și trebuia să-i dau această notă hazlie și prin faptul că cititorii noștri sunt obișnuiți să găsească în aceste însemnări cu litera mărunță, o clipă de distracție ușoară, petrecere efemeră, peste care se trece repede la ordinea zilei, fără ca cineva să-și mai aducă aminte de gazetarul care a lăsat și un dram din frământările cele mai ascunse ale sufletului său în aceste rânduri menite să dispară.

Cu tot efectul lor efemer însă, aceste note își au și partea lor de regenerare a spiritului public, regenerare care se va înfăptui cu mai puțin șgomet și fără pretenții, ducând pe încetul la țința hotărâtă dintr'un început, pe când era pierdută cu totul în negura așteptării. De aceea mi-am propus să insist — cu aceeași modestie nepretențioasă — asupra unor momente pe cari le văd în viața noastră de toate zilele — pe cari le-am văzut și mai înainte, pe când nu aveam nici o putere și nici nădejdea că nu le voi mai întâlni și în viitor. Acum însă trăim o altă vreme, de cea mai rigidă judecată materialistă, când toată lumea își face bilanțul de profit și pierdere, fie morală, fie materială, și inventează debușuri pentru a sălta balanța câștigului și a echilibra pe cea a cheltuielilor. Judecând din viața de toate zilele sfârșitul bilanțului moralității noastre publice, vom găsi — fără îndoială — o bună cantitate de valori pierdute și înlocuite cu un balast neglijabil, împrumutat dela străini, fără să fi avut anume nevoie de el, ci mai mult din lipsa unei judecăți drepte și a unei prevederi sănătoase care să ne servească ca îndrumare pe cărările vieții.

Poate aceleș lipse de judecată trebuie să-i atribuim și micile noastre poticneli cari pot fi identificate cu lipsa simțului de conștiință și datorie, nu cătră noi înșine — căci aceasta nu comportă nici o greutate pentru viața noastră publică — ci cătră neamul întreg — și cari înconștiențe au întotdeauna cele mai funeste urmări; și în general și în particular. Să ne oprim bunăoară asupra unui caz pe care îl întâlnim aproape la fiecare pas.

Domnul X ține o casă mare, unde se discută, se face muzică, politică, se joacă cărți, se dau baluri, în sfârșit tot ce vrei, numai un singur lucru ba. Și peste lucrul acesta la aparență puțin important — se trece ca și când n'ar exista. Se face de toate, numai școală de miravuri nu se face — și în consecință nu se face educație și educație în spirit național. Domnii discută nervos, cu fraze și gesturi largi, câștigate într'o școală străină, iar când discuția e în toi, sare unul și o încheie cu o vorbă împrumutată de acelaș dicționar, pe când cocoana de gazdă — retrasă în singurătatea protectoră a serei — își îndreaptă coafura în fața oglinzii, ascultând agasată șaptele galante ale cutărui cavalier, spuse într'o ungurească ireproșabilă. Iar când reintră să-și ia locul de gazdă, e fericită și se leagănă în acordurile cutărui crîmpei de vals, reminiscență a operetei jucată săptămâna trecută la Budapesta.

Ce va putea oare să aștepte neamul dela copiii acestor familii, cari viața lor toată nu au înțeles farmecul limbei românești, cari n'au fost răpiți de furtunatică horă și nici leagănul lor copilăresc n'a fost învăluit de duioșia doinei? Vor intra în viață fără orientări, cu sufletul hibrid, fără armă contra ispitelor, și vor cădea jertfă tentațiilor de fiecare pas. Cu aceasta se încheie tragicomedia unei vieți, dar nu se isprăvește cu totul, căci în-

cep acum abia negustoreștile socoteli. Favorizat de avantajele unei culturi străine și ajutat de înrudirea cu un neam disprețuit, hibridul nostru se mișcă nestânjenit între aceste două limite, trăgând dintr'o parte foloase și încasând laurii din cealaltă. În situația aceasta de parazit, nu urmărește decât un singur scop, parvenirea.

Frământările din urmă au avut darul să ne lămurească și să ne dea mijloacele pentru a ne debarasa de acest odios balast al vieții noastre publice, care — mai ales în timpul din urmă — devenise o adevărată plagă.

E însă un adevărat dezastru acest simptom de insanitate morală pentru femeile noastre, cari în primul rînd sunt chemate să facă educația vișetărelor neamului. Căci în adevăr ce educație va putea da o femeie crescută în școli străine copiilor ei, o femeie care în urma împrejurărilor a rămas impasibilă față de manifestările noastre românești, una care nu ne vorbește limba și are o anumită aversiune pentru ea? De aceea nu m'am mirat de disprețul suveran ce au femeile noastre, și mai ales domnișoarele — față de literatura noastră nouă și am avut un zîmbet dureros când — un an în urmă — am văzut într'o librărie pe o domnișoară cu pălăria cât o rotulă de plug, rînd teșghetarului: „...dă-mi ceva cărți de citit, dar nu tot cu bade și cu lele; ceva mai de salo, care să ni-se potrivească...”

Și mi-a fost rușine când stînd într'un colț de stradă din orașul nostru — pe unde toată lumea își face obișnuita plimbare — am văzut o doamnă care se crede foarte subtilă în discuția pe ungurește, cu un candidat de avocat, iar alta mai la vale, cu un ofițer — român și el — țipa ca un clarinet într'o elasică nemțească de Glogovaț.

Se vor invoca — fără îndoială — motive de scuze pentru acestea mici înconștiențe, cari tot mai în urma acestei miniscule gravități sunt un dezastru, deoarece se pretează toată lumea la ele fără nici o remușcare. Iar noi ne pierdem pe încetul și pe nesimțite, fărîmițându-ne toată energia în lupte cu dușmanii nevăzuți, câtă vreme cel mai primejdios dușman ne suntem noi înșine.

Trebuie să vină ceva, greu ca un blăstăm, să ne smulgă din această nepăsare, căci în felul acesta zorim singuri spre prăpastia ce ne-o apropie și mai mult străinii sfidători și obraznici. Ne trebuie o școală adevărată, pentru formarea conștiinței. Se va găsi oare cine să o facă? Căci până atunci va fi o plăcere pentru ori ce trecător prin orașele noastre, să se oprească la colțuri de stradă când damele române își defilează lenevirea și becurile electrice varsă lumina în valuri de aur prin geamuri; va rămânea o plăcere mai ales pentru cei cari au o conștiință și o adevărată înțelegere pentru lucruri pe cari noi nu le avem și totuși ne mândrim cu ele.

I. G. Bradu.

Războiul italo-turc.

Cu toată desmintirea dată de Italiani pentru învingerile turcești, barometrul în-sufletirii coboară mereu, și din căderea lui precipitată se poate vedea că pozițiile căzute în mâinile Italianilor sunt recucerite pe rând — fără pierderi de sânge, ceea ce e identic cu victoria Turcilor și în ultima analiză cu pierderea Italianilor. Ie aceasta referitoare tocmai la pozițiunile strategice. Impinși mereu spre periferia nordică a Africii soldații italieni sunt condamnați la nelucrare sau cel mult la defensivă, și cu aceasta se esplică poate declarația generalului Caneva, care spunea că peste iarnă nu se vor mai da lupte intensive, ci tot restimpul acesta se va folosi pentru a face pregătiri pentru primăvară, când a-bea de se va începe războiul în toată regula.

MOBILE

În cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locuște, gartou
în garnitură de
plele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu — Magyszeben, Str. Șaguna Nr. 7.

Combinatia aceasta insa abea de se va implini, caci Turcii vor fi fara indoiala mult mai cuminti, decat sa dea dusmanului vreme sa-si faca pregatirile si in aceea vreme sa se si intareasca, deoarece invatamintele din trecutul apropiat i-au convins si pe ei de greutatea cu care se puteau desfasura fortele armatei italiene in Africa si de superioritatea ei in acest rasboi. Urmind tactica rasboinică de pana aci cu aceleasi sanse de isbanda — invingerea ei e asigurata.

Mai e apoi si un al doilea motiv menit sa zadamniceasca planurile generalului Caneva: constiinta guvernului turcesc, ca Italienii vreau sa transpuna teatrul rasboiului in Arhipelag. In astfel de imprejurari, fara indoiala ca combinatiile eufemiste ale Italienilor sunt zadarnice.

Se poate — totus — ca in urma unei fatalitati rasboiul sa treaca si in Arhipelag: aceasta intorsatura insa ar fi fatala pentru pacea internă a Europei, caci ar provoca — inevitabil — un conflict in care sar angaja toate puterile continentului. Tinand seama de gravitatea acestei ipoteze — fara indoiala se vor gasi factorii competenti cari sa abată planurile Italiei de la acest punct, inainte de ce s'ar declara primejdia.

Situatia in Tripolitania.

„Agentia Stefani” anunta ca in palatul guvernului din Tripolitania s'a citit ieri, de catre generalul Caneva, decretul prin care se produce anexiunea celor doua provincii. In convorbirea ce a avut generalul cu cativa factori hotaratori, a spus ca caracterul activitatii armatei italiene in Africa va fi de aci inainte mai mult o explorare cu scopul hotarit de a recuceri oaza care este principalul de unde trupele turcesti sunt hranite cu munitii si hrană.

In Tripolitania sunt pana acum 35.000 de oameni, dar cu acesti oameni nu se poate face o explozie in interiorul tarii. Aceasta va fi amanata pana la primavara.

O noua infrangere.

Langa Djuma s'a dat cea din urma lupta in armatele dusmane. Italienii au fost batuti si s'au pierdut insemnate. Al doilea atac al italienilor a avut aceea soarta.

In Tripolis holera s'a declarat cu toata furia si victimele nu pot fi salvate din cauza lipsei de medicamente si localuri unde sa fie izolati. Zilnic mor cam 200 de indigeni din oras si cel puţin de soldati italieni. Colonia engleza din Tripolis s'a refugiat pe bordul unui vas de rasboi al Angliei.

Rasboiul in Arhipelag.

Ieri se lărise vestea ca soldatii italieni au debarcat in Chios si Mitilene. Stirea aceasta a trezit o adevarata furtună in opinia publică europeană, cu toate ca se pare a fi imposibilă, caci armata italiană nu se poate preta la astfel de acte, fara sa intalneasca protestul marilor puteri. In toata Marea Egeică, singura insula care nu ademeneste catuş de puţin pe Italieni, este creta are o garnizoană foarte puternică, si chiar cucerind-o, e atât de depărtată încât victoria aceasta nu va putea determina pe Turcia la o schimbare de ţinută decât cea de până aci.

Ocuparea Dernei se confirmă.

Constantinopol. Ministrul de interne a trimis o telegramă circulară fiecărui valiu prin care confirmă victoria Turcilor la Derna, spunând ca Turcii au făcut prizonieri 500 soldati italieni.

Trupele turcesti spre Tripolis.

Constantinopol. — Se anunță oficial din Tripolis ca trupele turcesti au inaintat pana la cetate, apoi au atacat tabăra italiană. Italienii au fugit la fugă, lasand in urma o mare cantitate de munitii si alimente. Turcii au ocupat si castru cavaleriei italiene.

Ultime stiri.

Ziarului „Times” i-se telegrafiază ca avânturile italiene a pătruns foarte mult in interiorul

Tripolitaniiei. Ea a ajuns până la Fort Sidi Salcap. Altă telegramă din Roma aduce ştirea că nu peste mult armata turco-arabă va întreprinde un nou atac împotriva oraşului Tripolis. Atacul acesta este aşteptat de trupele italiene.

INFORMAȚII.

A R A D, 10 Noemvre n. 1911.

— † **Paul Budiu.** Primim din Braşov ştirea tristă că Miercuri în 26 Octomvrie a murit vechiul profesor al gimnaziului nostru de acolo, Paul Budiu. Răposatul a fost în vreme de 32 de ani profesor, împărţind atâtor generaţii, fără întrerupere, ştiinţa lui din limbile clasice. „Domnul” cum îi ziceau băieţii cari au învăţat dela el să inbească cadenţa hexametrelor lui Omer, ora o figură simpatică şi cunoscută în întreg Braşovul. Elevii lui, cari nu-l vor uita niciodată, îşi vor aduce totdeauna aminte de acest dascăl de legea veche, simplu în înfăţişare şi îndrăgostit în armonia versului antic pe care se năzuia s'o redea şi el chiar şi în traduceri pe cari le făcea zilnic în şcoală. Dumnezeu să-l odihnească! Trimitem întristatei familii condoleanţele noastre.

Corpul profesoral dela şcolile medii gr.-or. române din Braşov a tipărit următorul necrolog: Cu inima îndurerată anunţăm tuturor amicilor şi cunoscuţilor noştri, că colegul nostru **Paul Budiu**, profesor la gimnaziul gr.-or. rom. din Braşov în anul al 58-lea al vieţii şi în al 32-lea al activităţii sale profesionale, şi-a dat sufletul în mâinile Creatorului Miercuri, în 26 Octomvrie v. la 4 ore p. m.

Dumnezeu să-i facă parte de odihnă eternă în lăcaşul celor drepti!

Braşov, în 27 Octomvrie v. 1911.

— D. Durnowo şi presa română.

Cetim în ziarul „Petersburg Wiedomosti” dela 18 Octomvrie următorul articol iscălit de d. N. Durnowo, fost tovarăş al ministrului de interne (sub secretar de Stat):

„Zilele acestea telegraful ne-a adus ştirea despre atitudinea duşmănoasă în contra Rusiei a presei române. Cu toată simpatia noastră pentru frăţescul şi de aceeaş religie cu noi popor român, noi nu putem să aprobăm eşirile duşmăneşti ale presei române în contra Rusiei; Rusia în persoana poporului său nu e vinovată de păcatele diplomaţiei noastre, nu e vinovată nici pentru actele cari se dau pe faţă în Basarabia fiind opera unor naţionalişti ruşi şi unei administraţiuni duhovniceşti duşmane intereselor adevărate ale Rusiei. Aceste acte fireşti pot să revolte simţul patriotice al Românilor.

„Nici un episcop (afară de Pavel Lebedeff) n'a avut o atitudine așa de despreţuitoare pentru clerul moldovean precum o arată îngâmfatul Kir Ciciagoff. Clerul îi este interzis a ceti cărţile şi ziarele româneşti: denunţări şi scrisori anonime, organizarea unui spionaj şi cenzura pun clerul într'o situaţie deplorabilă.

„Se interzice a vorbi şi a predica în limba română: un cenzor renegat pe lângă consistoriul din Chişinău a închis desăvâşit editarea jurnalului duhovnicesc „Luminătorul”.

„Presa română se revoltă de actele rusificării grobiane ce se face în Basarabia.

„Ne permitem a incredinţa presa română că toţi Ruşii cu minţea sănătoasă condamnă acţiunea română-fobă a crachului din Chişineu şi împărtăşesc pe deplin în această privinţă scârba poporului românesc.

„Presa română declară că în ziua de 16 Mai 1912 când la Chişineu se va prăznuiră răpirea de către Rusia a Moldovei de dincoace de Prut, România se va îmbrăca în doliu.

„Pentru ce şi anume cui îi este necesar a pune vrajba între Rusia şi poporul român credincios nouă prin religione, aceasta nu o putem şti; dar de sigur o ştiu naţionaliştii noştri ruşi cari seamănă vrajba.

„Kir Cigiacoff n'a fost norocos în cariera sa militară, dar are mare noroc de când a îmbrăcat haina călugărească, deşi este ignorant în teologie şi în istoria bisericii ortodoxe de răsărit.”

N. Durnovo.

— **Sborurile dlui sublt. Protopopescu la Craiova.** Cetim în „Seara”: Azi la orele 4.50 d. p. venind dinspre Slatina a sosit la Craiova d. sublt. Protopopescu care ia parte la raidul militar pe distanţa Bucureşti-Severin. Aviatorul a făcut câteva splendide virajuri deasupra oraşului. Apoi îndreptându-se spre bariera Severinului a aterisat pe platoul dela Fântânile Obedeanu. Acolo a fost întâmpinat de mai mulţi ofiţeri din localitate. Seara d. sublt. Protopopescu a luat parte la masa ce i-a fost oferită de clubul militar. Mâine d-sa va porni spre Severin luându-şi sborul de pe platoul de lângă spitalul militar. Aviatorul e urmărit în automobil de d-nii sublt. Negrescu şi lt. Boiangiu.

— **Serată literară.** Duminecă în 12 Noemvre n. ora 8 seara, muncitorii români din Arad aranjează în sala „Millenium”, o serată literară, urmată de conferinţă, declamaţii, muzică instrumentală şi monoloage. Muncitorimea română este invitată a lua parte în număr cât se poate de mare la această serată literară. Intrarea liberă.

— **Jude de curie decorat.** Din Budapesta ni-se telegrafiază că Maj. Sa a acordat zilele trecute dlui **Ion Mezei**, fost jude la curtea de casaţie trecut de curind la pensie „Marea cruce a ordinului Leopoldin” în gradul de cavalier. Răsplata e binemeritată.

— **Nou medic român.** Suntem informaţi că d. Dr. D. Preda, originar din Panciova, a trecut zilele trecute cu succes frumos examenul de doctor în ştiinţele medicale la universitatea din Budapesta.

— **Inginer austriac — furat.** Din Constanti-nopol se telegrafiază că prin ţinutul Samsun o bandă de hoţi a prins pe un inginer austriac cu numele Dublewsk şi l'a dus, întocmai ca pe Richter, în creierul munţilor, unde îl ţin ascuns aşteptând un preţ de răscumpărare. Jandarmii turci au plecat în urma hoţilor, cari şi de astădată sunt Greci, dar nu au fost prinşi. Se afirmă că împreună cu Dublewsk au fost furati încă doi cetăţeni austriaci.

— **Moştenitorul de tron german şi politica.** Toate ziarele străine se ocupă pe larg de Frederic Wilhelm, moştenitorul de tron al Germaniei, care în vremile din urmă, după cum se afirmă, se amestecă din ce în ce mai mult în politică. Din pricina aceasta, se zice, împăratul l'a trimis la Danzig, unde se află de mai multă vreme. Frederic Wilhelm este un naţionalist înfocat şi-şi manifestează această credinţă de câte ori i-se îmbeie prilejiul. Sunt cunoscute legăturile cu partidele conservatoare, cari în chestiunea sporirii flotei faţă de cea engleză au lucrat direct după îndrumările prinţului moştenitor. Această atitudine a lui Frederic a cauzat multă supărare tatălui său şi încercătură în politica externă a Germaniei. Mai penibil şi mai îndrăzneţ a fost însă prinţul în camera germană, unde şi-a făcut erii apariţia ca să asculte vorbirea conservatorului Heydebrand, care a atacat foarte violent Anglia din pricina cunoscutului discurs al ministrului englez Lloyd George, ţinut împotriva Germaniei.

În întreg cursul vorbirii lui Heydebrand prințul, prin semne afirmative din cap și odată prin aplauze, a aprobat pe deputatul conservator, iar când s'a sculat cancelarul Bethman-Holweg să apere guvernul englez, moștenitorul își manifesta neplăcerea mișcându-și capul în chip de desaprobare.

Purtarea aceasta cam lipsită de tact a prințului a stârnit mare senzație. Ziarele germane o comentează în diferite chipuri și cele mai multe desaproabă pe prinț, căruia îi tăgăduiesc dreptul de a se amesteca în forma aceasta în politică. Se afirmă că această atitudine ostilă a moștenitorului nu va fi lipsită de urmări foarte grave. „N. Freie Presse” în ediția din seara aceasta aduce știrea că Împăratul Wilhelm a interzis pentru totdeauna prințului să mai intre în parlament.

— **Bestialitatea unui locotenent ungar.** Ziarele ungurești aduc o știre care ar părea aproape de necrezut dacă nu ar fi vorba de Ungaria noastră. Un locotenent din statul major, un anumit Jekelfalussy, Sâmbăta trecută, venind beat acasă, și-a bătut ordonanța atât de cumplit încât a murit după câteva ore de chinuri groaznice. Vina nenorocitului soldat a fost că după ce a răbdat mai multe palme i-a spus locotenentului că nu-i dăstă să bați un inferior, care nu se poate apăra. Din pricina aceasta bestialul locotenent ungar a seos sabia lovindu-l pe soldat fără nici o erutare. I-a lovit peste cap și peste piept, i-a tăiat nasul și arterele dela mâna dreaptă, l'a ciopârțit cu un euvânt de nerecunoscut. Când au venit medicii să-i lege rănille, au trebuit să-i taie hainele cu foarfecele căci erau aproape una cu trupul făcut sferelită. Mai mulți martori confirmă că locotenentul nici în urma strigătelor oamenilor adunați în fața casei nu a încetat să-l lovească pe soldat. Rănille mai grave ale nenorocitului trec peste două zeci.

S'a pornit cercetare împotriva acestui om fără Dumnezeu.

— **Țigani ucigași.** Alaltăeri noaptea o bandă de țigani a intrat în curtea cărciumei din Moezpuszta, lângă Alba-Regală și au început să jefuiască. Șefel, proprietarul cărciumei, trezindu-se la egomotul făcut de țigani, a eșiat în curte. Unul dintre țigani s'a repezit la el și l'a lovit cu o secură în cap, spărgându-i teasta capului.

Șefel a murit după câteva ciasuri de chinuri grele. Nevasta lui a sărit pe fereastră și a alarmat vecinii Pe când s'au adunat însă aceștia, țigani dispărușeră.

— **Fabrică distrusă de foc.** Din București ni-se scrie: Un groaznic incendiu a prefăcut în cenușă Miercuri dimineața atelierele cele mai importante ale fabricii de fierărie Wolf.

Focul s'a declarat deodată la orele 7 și un șfert, la acoperișul corpului principal, în secțiunea în care se aflau atelierele de strungărie.

Ieri fiind zi de sărbătoare, fabrica nu lucra, astfel că nu se aflau de față în momentul izbucnirii incendiului decât vre-o 3—4 funcționari inferiori.

S'a dat imediat alarma anunțându-se atât poliția capitalei cât și secția centrală de pompieri.

De asemenea nenorocirea a fost adusă telefonic la cunoștința dlui Wolf directorul fabricii.

Până la sosirea pompierilor, focul a luat proporțiuni mari, cuprinzând acoperământul întreg al fabricii.

Flacăările s'au răspândit furioase în toate aceste ateliere, răzbind din interior afară, prin ferestrele largi ale sălilor.

Ori ce ajutor momentan era imposibil de dat, prin faptul că nimeni nu putea să se apropie de clădirea incendiată.

Pagubele reale cauzate de acest incendiu se ridică în total la vre-o 120—150 mii lei.

Numai modele au ars în valoare de 25.000 lei.

Mașinele, cele mai multe sunt cu desăvârșire stricate, astfel că multe din ele vor trebui să fie înlocuite.

— **Mulțămită publică.** Ilustritatea Sa Domnul Vasile de Stroescu a binevoit a dăruia ca ajutor pe seama școalei noastre confesionale române suma de 500 coroane.

Pentru acest dar însemnat, vin și pe această cale a exprima — în numele comitetului parohial — cea mai sinceră mulțumită, dorind ca atotputernicul Dumnezeu să-i lungească firul vieții și să răsplătească această binefacere și jertfă depusă pe altarul școalei române.

Obud, 9 Noemvrie n. 1911.

În numele comitetului parohial gr.-or. rom. George Ionescu, paroh și prezident.

× **Dr. Kertész Seminar juridic.** Cluj, Monstori ut 16. Pregătește foarte conștientios, în timp scurt și în condiții favorabile pentru examene fundamentale, examene de stat, rigoroase în științele de stat și iuridice. La cerere dă informații gratuite!

— Apoi, numai decât.

Două troici așteptau în fața casei.

Balaga luă loc în cea dintâi ca să l' pue pe Dologhow și pe Anatol, în a doua sanie se aflau martorii și un fecior.

— Gata sunteți? întrebă Balaga.

Apoi scoase un strigăt și înfășurând hăturile în jurul mânilor, el puse caii pe goană.

În curînd se apropiară de casa Mariei Dimitrievna.

Unul din vizitii lui Balaga rămase afară ca să ție caii de friu. Anatol și Dologhow merseră dealungul trotoarului până în fața porții celei mari, Dologhow scoase un șuerat; un alt șuerat îi răspunse și camerista Natașei îi eși fuga întru întîmpinare.

— Intrați în curte, spuse ea. De aci poate să vă vadă. Domnișoara vine și dânsa numai decât.

Dologhow se opri lângă poarta cea mare; Anatol o urmă pe cameristă și urcă scara; el fu întîmpinat de Gavriilo, enormul valet al Mariei Dimitrievna, un uriaș.

— Coconița vă roagă să intrați la dânsa, făcu el șoptind și punându-se în calea lui Anatol.

— Care coconiță? întrebă Anatol. Dar tu, cine ești?

— Vino, mi-a poruncit să te aduc.

— Kuraghin! înapoi! strigă Dologhow. Suntem trădați!

Dologhow se tot lupta cu dvornicul care voia să închidă poarta cea mare.

În sfârșit, îl respinse cu mare greutate, și luându-l pe Anatol de mâni, el reuși să l' scoată afară, apoi, amândoi, detersă fuga la sanie.

LXX.

Maria Dimitrievna găvind-o pe Sonia plângând în coridor, o sili să povestească totul.

Ea intră numai decât la Natașa.

— Ticăloaso, fată nerușinată! strigă ea. Nu primesc

BIBLIOGRAFII.

— „Spre Prăpastie”, Senzaționala serie de articole a dlui R. Ciorogariu, a apărut în broșură și vestimenturilor doritorilor de a avea aceste pagini de tăria unor documente istorice, că pot comanda broșura la librăria „Tribuna”, la preț de 50 bani.

Despre holeră și cum să ne apărăm împotriva ei, de Dr. B. Bașiota. Primum la redacție o broșură al cărei cuprins îl indică titlul. E scrisă în grai popular și face parte din biblioteca pe care o redactează „Serviciul de informații al „Economului” din Cluj”, care dovedește îndeajuns pricepută aceasta cum își înțelege chemarea.

Poșta Administrației.

Andrei Fizeșan, Posac. Am primit 7 cor. abonament până la finea anului 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu, „Tribuna” institut tipografic, Năchis și osv.

Dr. DUMITRU POPA

Medic universal. Fost medic de clinică și spital.

Specialist în morburii interne, de femei, de copii și de urechi.

— ARAD —

Și-a transpus locuința în strada Deak Ferenc nr. 35. (Librăria diecezană). Consultatii: 8—10 ore a. m. și 2—4 ore p. m.

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

specialist pentru dinți artificiali fără nod în CLUJ-KOLOZSVAR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist în Cluj.

Leon Tolstol.

150

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Bună ziua, bună ziua.

— Salutările mele, Alteței Voastre, îi zise el lui Anatol, întinzându-i și lui mâna.

— Ascultă Balaga, îi zise Anatol punându-i mâna pe umeri. Mă iubesti, nu este așa? Ei bine, azi îmi poți face un mare serviciu. Ce cai ai înhămat?

— Caii pe cari i-ați poruncit.

— Ascultă, Balaga, omoară dobitoacele dacă e nevoie, dar în trei ceasuri să fim ajunși.

— Dacă omor caii, cum vrei să ajungem? făcu Balaga clipind din ochi.

— Am să-ți rup spinarea, cu mine să nu glumești! strigă Anatol cu mânie.

— Nu glumesc; nu m'am supus eu totdeauna d-voastră? Vom ajunge cât se va putea mai curînd.

— Bine, zise Anatol, sezi colea...

— Sezi jos, adăogă Dologhow.

— Imi place mai bine să rămâi în picioare, răspunse Balaga.

— Sezi jos, nu face mofturi, ci bea! strigă Anatol întinzându-i un pahar plin cu vin de Madera.

Ochii lui Balaga scânteiară; el refuză din modestie, ceea ce nu l' împiedecă însă de a-și goli paharul, după care își sterse buzele cu o batistă roșie de mătase pe care o ținea în fundul căciulii.

— Și când plecăm, Alteța Voastră?

nici o scuză zise ea și respingând-o pe Natașa care o privea cu ochi uimiți dar uscați, o încuși în odaie, vâri cheia în buzunar și dete poruncă să se lase a intra pe oricine s'ar prezinta în casa ei, dar să nu se lase a eși pe nimeni. Apoi se duse în salon și așteptă.

Când îi anunță Gavriilo că tinerii isbutiseră să fugă, ea se ridică posomorită de pe locul ei, și începu să se plimbe prin odaie, gândindu-se la ce avea de făcut. La miezul nopții ea merse la Natașa. Sonia plângea mereu în coridor.

— Maria Dimitrievna, lasă-mă să rămân cu ea, rog! făcu Sonia.

Maria Dimitrievna răspunse:

— Urît lucru s'a petrecut în casa mea, gândea ea în casa mea! Numai pe tatăl ei îl plâng. Cu toate că o să fie greu să ascund taina, îi voi ruga pe toți să nu spuie nimănui nimic.

Apoi, cu pași hotărâți, intră în odaia Natașei.

Tânăra fată era întinsă pe divan în aceiași poză cum o lăsase, cu fața ascunsă în mâni.

— Frumos, foarte frumos! În casa mea dai tinerii îndrăgostiților d-tale! Dar ascultă-mă când vorbești! Ea îi atinse mâna. — Te-ai purtat ca o destăbălată; și dacă nu mi-ar fi milă de tatăl tău, știu eu ce aş face. Din pricina lui însă, voi tăinu totu.

Natașa nu făcu nici o mișcare, dar tot corpul începu să-i tremure; sughițuri de plâns o scuturau convulsiv.

Maria Dimitrievna aruncă o căntătură Soniei și se așeză pe divan, lângă Natașa.

— A avut mare noroc că a fugit, dar am să l' găsem eu! Dar n'auzi ce-ți spun?

(Va urma).

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Károlyi-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«)

Gruber Dezső,
magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.
Cluj-Kolozsvár
Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de
pălării
pentru domni și copii, albituri, cravate
și totfelul de articole. Prețuri solide.
Serviciu conștiințios. — Comandele
în provincie se execută prompt și
— francate în cel mai scurt timp. —

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — **Gramofone** cu plăci artistice, — **vioare, flaute, harmo-**

nic și a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,
kir. szab. hangszergyár.
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Se predă birtul sătesc

în comuna Cuvin (comit. Arad) din mână liberă, în cauza morții birtașului. — A se informa la **Gheorghe Muntean**, birtaș ered.

Un candidat de avocat cu practică.

Am să aplic imediat aplicare în cancelaria mea.
Dr. Gheorghe Drimba,
advocat în Kőhalom.

AVIS!

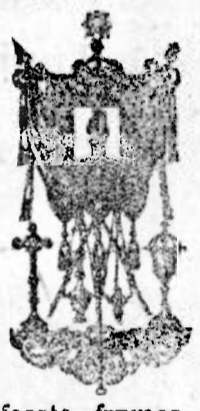
La subscrisul află momentan aplicare
2 commis tineri

cari se pricep la manufactură și bumbăcării. Limbile: maghiară și germană se pretinde. — Numai vânzători harnici și solizi găsec post stabil.

Tot la subscrisul află aplicare și un **în-vățăcel** cu 2—3 clase gimnaziale.

Traian Novac,
comerciant în Balázsfalva.

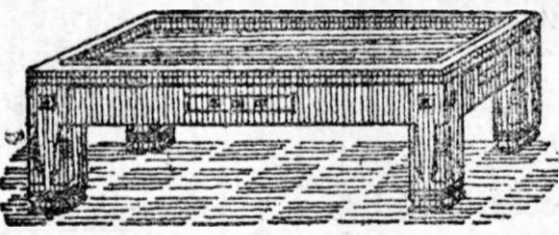
Luca K. Alexievits
pregătitor de haine procești
NEOPLANTA — UJVIDÉK.

Recomandă atelierul său asortat cu totfelul de recvizite și haine procești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică. Pregătește tot-felul de icoane sfinte legate frumos cu aur și mătăasă, steaguri, prapora și altele. Icoana Mermântul lui Christos îl face foarte frumos. La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Premiat la expoziție cu medalle de aur.

H. PÁLLÁN succesor
Styászni József
prima fabrică ardeleană de biliarde și timplărie în Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor. La cerere trimite instalatorul de biliarde și în provincie. — Ține mare asortiment de biliarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată în 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

De neintrecut!

Spălătorie aranjată cu mașini electrice pentru curățirea chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perini.

LUCZA JÓZSEF

Seghedin—Szeged, Laudon-utca 9. sz.
(Colțul pieței Valeria)

Având sistem propriu de-a curăți chemic și a colora, sunt neintrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, danțele, stofe de mobile și covoare. Pierdelele le spăl cu mare grijă. Pentru doliu colozez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acurateță. Baltoane de piele le colozez în colori închise.

Cel mai mare magazin de blănărie!

ILIE ȘTEFLEA

Sibiu—Nagy-szben, Grosser Ring Nr. 18.

Premiat la expoziția de modă cu Medalie de stat.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie **bogatul asortiment de blănărie** cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boăle căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrute cu gust.

Prețuri ieftine. — Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Schapira Arnold

giuvaergiu, ciasonnicar și optician,
Brassó, Strada Porții 36.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar, de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaericale fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparaază ca nouă, lucrurile vechi, și anume: giuvaericale și ceasuri, pe lângă garanță.

Prețuri solide!
Serviciu prompt!

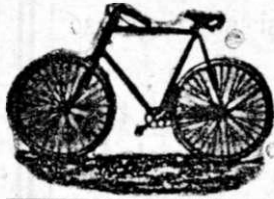
Haine, pardesie și paltoane
moda cea mai nouă, din stofă modernă, de toamnă și de iarnă, croite admirabil, se pot comanda ieftin la

Mészáros Károly,
croitor de haine bărbătești,
Kolozsvár, Szentegyház-utca. 6.

Leitner Sándor
 mechanic și electrotehnic
 Cluj—Kolozsvár,
 Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: casse de bani, biciclete, mașini de cusut, gramafone și mașini de scris. — Primește ori-ce muncă de bransă, precum: introducerea soneriilor, a lumini de electrice și a diferitelor motoare.

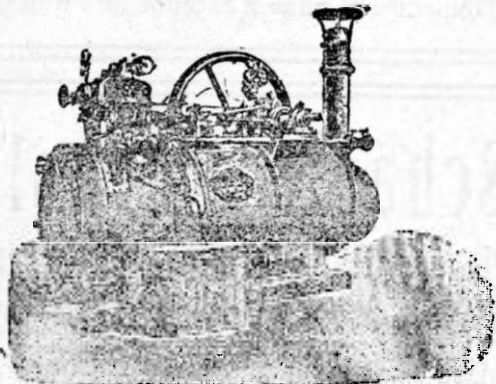

Apaducte.

Ceice doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Balázs Mihály, Marosvásárhely, Szentgyörgy-utca 16 SZ.
 — Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casării și școale. — Specialist în sondaj — Primește pe lângă condiții avantajoase înerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuite. Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rîndială a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.
Szatmáry Mihály, turnător de cazane,
 Szeged,
 Szentháromság-utca 41. sz. (casa prop. ie).

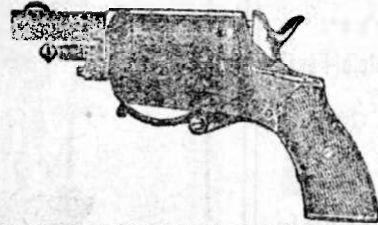

Aduc la cunoștința on. public, că atelierul meu de cazane l'am înorit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petroleu, spirt și chiar și cazane la locomobile.

Prima prăvălie de arme din Ungaria de sud.

Lázits Dusán,

Timișoara-cetate, Strada Zápolya 5.

Recomandă depozitul său bogat asortat în puști de vânat cu două țevi, puști și pistoale repetătoare, revolvere și puști Flouber și accesorii de vânat. Reparaturile se fac cu conștiință, prompt și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii,
 Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

Johann Spiler fabricant de
 cuptoare de lut.

Sibiu—Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atenția on. public, că primește pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fier cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

GHETE „TURUL”

ELEGANTE, TRĂINICE și IEFTINE.

„Turul” fabrică de ghete, societate pe acții, Timișoara.

Depozit general: Arad, Piața Andrassy Nr. 13. (Palatul Minorităților).

Șef-conducător: **Weinberger Ede.**

În fabrică sunt aplicați 1200 lucrători.

Catalog gratuit și franco.

130 filiale în patrie și străinătate.

Am onoare a aduce la cunoștința
on. public, că mi-am aranjat în
Timișoara, Piața George Nr. 4.
un modern

atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispenzează
de o mai amănunțită recomandare,
augurându-mi în schimb încrederea
în satisfacerea ori-cărei pre-
tenții a pacienților. — Cu stimă:

Götz Mór,
dentist.

Engelthaller Béla,

Segedin—Szeged, Lechner-tér 10. sz.

În atelierul său se află totdeauna cămine
pentru camera de baie, conform încălzirii
cu lemne, ori cu gaz, precum și accesorii
în orice cantitate și cu preț convenabil.

Catalog ilustrat la cerere trimit gratis și franco.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățător chi-
mic, broderie, și institut pentru
spălatul rufelor cu aburi, în
ALBA IULIA · Gyulafehérvár.
Széchenyi-u. (lângă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, cu-
rățire de trusouri, albituri de desupt,
de masă și de pat, perdele și ori-ce
lucruri din bransa aceasta cu prețuri
foarte moderate. Curățire și vopsi-
torie chimică de tot-felul de haine
pentru bărbați și femei, pardesii fără
a le desface, apoi materii de mobile,
perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

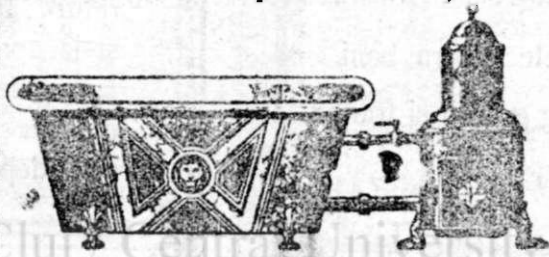
Carl Piffel,

Premiat de mai multe ori.
prima fabrică de
obiecte de metal

Telefon 184.

Temesvár-Erzsébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Üzlet: Hunyadi-ut és Missits-utca
sarkán Krauszer-féle házban.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tină igienie și anume: vane
de scăldat, de șezut și pentru copii, scaune pentru scădat, încălțitoare și vane de scăldat
după cel mai bun sistem (sistem propriu.) Lăzi pentru lemne și pentru carbuni și alte
edocteoe e mtai: precum ciubere, uclioare și căni. — Apoi litere de tinchea și de cositor,
inscripții de metal, tablă cu numărul casei și
cu numele stăzii, mărci și firme de tină. Con-
duct pentru apă, a anjări pentru baie și closete
engleze cu neîntrecutul aparat »Temes«.

Acoperiri de case și turnuri, globuri și cruci.
Catalog de prețuri la dorință g atuit.
Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

Urmașul lui Francisc Mirko ADOLF LOGOFET

Timișoara-Josefin, Str. Fröbel No 16.

Primește spre efectuare totfelul de lucrări de
fabricări de căruțe

pe lângă serviciu
culant și execuție
promptă.

Mai departe
execută tot-felul
de lucrări de
șelar, lustru-
itor, faur și
rotar etc.

pe lângă prețurile
cele mai ieftine

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de
luminări de ceară în Ungaria de sud
Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere,
precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu
preț moderat. — Bisericii lor se dă la
cumpărarea de luminări rabat. —
Comandele se înderlineho

Biroul arhitectului

Ill. Czako Lajos

Kolozsvár

Monostorl-ut 60.

Telefon No 936.

Primește orice lucrări din acest
ram, planuri, preeliminare de
spese, conducerea și suprave-
ghiarea edificărilor, controlarea și
și valorarea lor, cum și edificări
complete, atât în loc cât și în
proviucie, pe lângă prețurile cele
mai moderate.

